

T.C. İBN HALDUN ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJELERİ
SONUÇ RAPORU FORMU

1. GENEL BİLGİLER

PROJE NO	2108
RAPOR NO	<i>Sonuç Raporu</i>
PROJE ADI	Uzaktan Çalışmanın Ahlaki Boyutlarının Deontolojik ve Teleolojik Açılardan Saptanması Üzerine Bir Alan Araştırması
RAPOR TARİHİ	03.05.2023
PROJE YÜRÜTÜCÜSÜ	Prof. Dr. Mahmut Arslan

2. PROJE SÜRESİ

Başlama Tarihi	Bitiş Tarihi	Proje Süresi (Ay)
01.02.2022	01.02.2023	12

3. BÜTÇE YÖNETİMİ

BAPK Tarafından Onaylanan Toplam Proje Bütçesi			
PROJENİN TOPLAM BÜTÇE HARCAMALARI			
KALEMLER	Onaylanan BAPK Tutarı	Yapılan Harcama	Kalan Ödenek
Makine Teçhizat			
Sarf Malzemesi			
Hizmet Alımı	60.000	60.000	0
Proje Yürütücüsü Ödeneği			
Araştırmacı (1) Ödeneği (Varsa diğer araştırmacılar için satır ekleyiniz.)	10.000	10.000	0
Bursiyer (1) Ödeneği (Varsa diğer bursiyerler için satır ekleyiniz.)			
TOPLAM	70.000	70.000	0

PROJE KAPSAMINDA YAPILAN SEYAHATLER (Varsa)					
Seyahati Yapanın Adı Soyadı	Seyahatin Niteliği (*)	Güzergâh	Tarih	Süre (gün)	Toplam Harcama (TL)

T.C. İBN HALDUN ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJELERİ
SONUÇ RAPORU FORMU

*Saha Çalışmaları, Yurtiçi Konferans, Yurtdışı Konferans, Yurtiçi Çalışma Ziyareti ve Yurtdışı Çalışma Ziyaretlerini kapsamaktadır.

PROJE SÜRECİNDE BÜTÇE KALEMLERİ ARASINDA AKTARIM (Varsa)			
Eksilen Kalem Adı	BAPK Tarafından Onaylanan Tutar (TL)	Artan Kalem Adı	Aktarılan Tutar (TL)
PROJE SÜRECİNDE ALINAN EK ÖDENEK BİLGİLERİ (Varsa)			
Bütçe Kalemi Adı	BAPK Tarafından Onaylanan Tutar	Ek Ödenek Miktarı (TL)	Toplam (TL)

4. PROJE YÖNETİM SÜRECİ

PROJEYLE İLGİLİ BİLİMSEL ÇALIŞMALAR VE ELDE EDİLEN BULGULAR
<p>1. GİRİŞ</p> <p>Bu araştırmanın konusu OSB'lerde çalışan beyaz yakalı teknik ve ofis çalışanlarının uzaktan çalışma uygulamaları konusunda geliştirdikleri ahlaki algılamaların ölçülmesi ve sınıflandırılmasıdır. Buna dayalı olarak uzaktan çalışma uygulamalarının ne gibi ahlaki sorunlara yol açtığı ampirik verilerle desteklenecek ve araştırma çoğunlukla OSB'lerde yapılacağı için bu konuda Türkiye'de elde edilen ilk geniş çaplı alan bulgusu olacaktır.</p>
<p>2. MATERYAL VE YÖNTEM</p> <p>Çalışmanın öncelikli amacı uzaktan çalışmanın ahlaki boyutlarını tespit etmeyi hedefleyen bir ölçek geliştirmek olacaktır. Ölçeğin uygulanması ile birlikte katılımcılardan gelecek olan veriler ile şu ilişkiler aydınlatılmaya çalışılacaktır:</p> <ol style="list-style-type: none">
1) Beyaz yakalı çalışanlar pandemi sürecinde hangi koşullarda çalışmışlardır? Bu koşullardan memnuniyet düzeyleri nedir? Salgın sürecindeki çalışma tecrübesi çalışanları bundan sonraki tercihleri hususunda nasıl etkilemiştir?
2) Çalışanlar daha çok hangi uzaktan çalışma uygulamalarını gayri ahlaki bulmaktadır?
3) Çalışanların ahlaki yargıları daha çok deontolojik mi yoksa teleolojik varsayımlara mı dayanmaktadır?
4) Çalışanların uygulamaların ahlakiliği konusundaki algıları demografik değişkenlerle (yaş, cinsiyet, medeni durum, ebeveynlik durumu, iş deneyim süresi, coğrafik ve sektörel dağılım) nasıl bir ilişki içindedir? <p>Yöntem olarak araştırma daha çok nicel veri toplama ve analizine dayanmaktadır. Bunun için bir anket formu geliştirilmiş, pilot çalışmalardan sonra yeterli güvenilirlik ve geçerlilik şartlarını sağladığı görüldüğünde ülkemizdeki OSB firmalarında çalışan personele uygulanmıştır. Anket formu 3 bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde 8 demografik soru (cinsiyet, medeni durum, yaş, eğitim vb.) yer almıştır. 2. bölümde katılımcıların uzaktan çalışma koşulları ve bu koşullar doğrultusunda gelecek beklentilerine ilişkin 3 soru yer almaktadır. Anketin son bölümünde ise uzaktan çalışmanın ahlaki boyutlarını ölçmek amacıyla geliştirilmiş 26 ifade bulunmaktadır. İfadelerin analizinde, "Kesinlikle katılmıyorum", "Katılmıyorum", "Kararsızım", "Katılıyorum" ve "Kesinlikle Katılıyorum" şeklinde 5'li Likert tipi dereceleme kullanılmıştır.</p> <p>Araştırma evrenini İstanbul, Kocaeli, Bursa ve Ankara illerindeki OSB çalışanları oluşturmaktadır. Bu noktada araştırmanı evrenini temsil edecek 510 kişiye uzaktan veya yüz yüze anket uygulanmıştır. Anketlerin hizmet alımı yolu ile bu konuda tecrübeli bir araştırma şirketince uygulanması öngörülmüştür. Düzenlenen anket formları ile toplanan veriler SPSS 25.0 programına aktararak gerekli sayısal kodlamalar ve değişken tanımlamalarının yapılmasının ardından tüm analizler SPSS 25.0 programı ile yapılmıştır. SPSS programına taşınan veriler öncelikle yaş, cinsiyet, medeni durum, ebeveynlik durumu,</p>

T.C. İBN HALDUN ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJELERİ
SONUÇ RAPORU FORMU

eğitim ve coğrafi bölge kistaslarında demografik açıdan sınıflandırılmış, daha sonra da deontolojik ve teleolojik algılama farklılıkları açısından çok değişkenli parametrik ve parametrik olmayan analizlere tabi tutulmuştur.

Anket sonuçlarına Keşfedici Faktör Analizi uygulanmış ve ölçek alt boyutları tespit edilmiştir. Normal dağılım gösteren bağımsız örneklem için Bağımsız Örneklem T-testi, bağımsız ve 2'den fazla örneklem grubunun karşılaştırılması için ANOVA, ve Post-Hoc testi olarak da Sheffe testi uygulanmıştır. Normal dağılım göstermeyen bağımlı örneklem için Wilcoxon Signed Ranks testi kullanılırken, bağımsız örneklem için Mann-Whitney U testi, 2'den fazla örneklem grubunun karşılaştırılması için Kruskal Wallis ve Post-Hoc testi olarak Tamhane testi uygulanmıştır.

3. ARAŞTIRMA BULGULARI

1. Beyaz yaka çalışanların pandemi sürecinde tecrübe etikleri uzaktan çalışma uygulamasına yönelik memnuniyetleri ortalamanın üzerindedir. Ancak genel memnuniyet sorusuna verilen yanıtlar faydacı ölçek ortalamasından anlamlı bir biçimde farklılaşmaktadır. Bu sonuç doğrultusunda tek soru ile yapılan değerlendirmede memnun gibi görünen bireylerin detaylar sorgulanınca sıkıntılı gördükleri noktaları fark ettikleri/ifade ettikleri söylenebilir.
2. Katılımcılar evden çalışırken kendilerini daha mutlu hissettiklerini ve anelik vazifelerini daha kolay yerine getirdiklerini söylemektedirler. Öte yandan iş ve özel yaşam dengesine ilişkin değerlendirmelerinde ya da evden çalışmanın izole hissettirmesi hususunda net bir görüş içerisinde değillerdir.
3. Katılımcılara göre; mesai saati içerisinde ulaşılabilir olmak iş görenin önemli bir vazifesidir. Buna karşılık kurumların vazifesi de evden çalışan iş görenlerini sürekli desteklemektir. Evden çalışan bir ebeveynin çocuk bakım masrafından tasarruf etmek için normal şartlarda bakıma vermesi gereken çocuğunu evde tutması ya da çalışanın kurumun bilgisi dışında ek iş yapması deontolojik yargılar arasında en az desteklenen ifadeler gibi görünmekle birlikte ortalama değerleri oldukça yüksektir.
4. Katılımcıların pandemi boyunca tecrübe ettikleri uzaktan çalışma pratiğine ilişkin ahlaki yargıları daha çok deontolojik bir ahlak anlayışından beslenmektedir. Diğer bir deyişle, deontolojik yaklaşım faydacı yaklaşımdan daha güçlüdür.
5. Faydacı Ölçek alt boyutları olan İş Motivasyonu ve Özel Yaşam birbirleriyle anlamlı ve orta düzey bir ilişki içerisindeyken, deontolojik boyut sadece İş Motivasyonu boyutu ile anlamlı ancak zayıf bir ilişki göstermektedir.
6. Kadın ve erkek çalışanların uzaktan çalışma sürecinde takındıkları ahlaki tutum, ne deontolojik ne de faydacı boyutta farklılık göstermemiştir.
7. Medeni durum uzaktan çalışma sürecine ilişkin faydacı yaklaşım açısından bir fark yaratmazken; deontolojik yaklaşım noktasında farklılıklara sebep olmuştur. Evli çalışanların pandemi sürecindeki çalışma koşullarına ilişkin deontolojik yaklaşımları (4.34) bekâr katılımcıların deontolojik yaklaşımlarından (4.21) güçlüdür.
8. Yaş değişkeni hem faydacı hem de deontolojik tutum üzerinde ancak farklı yönde etki yapmaktadır. 35 yaş altı çalışanlar daha faydacı bir tutum sergilerken, 35 yaş üstü çalışanların daha deontolojik bir yaklaşım gösterdikleri tespit edilmiştir.
9. Eğitim seviyesi katılımcıların hem faydacı hem deontolojik tutumları üzerinde anlamlı bir değişikliğe sebep olmamıştır.
10. Bir demografik faktör olarak iş tecrübesi her iki boyutta da anlamlı farklılıklara sebep olmuştur. Artan iş tecrübesi ile faydacı yaklaşımın gerilediği ancak deontolojik yaklaşımın arttığı tespit edilmiştir. Uzaktan çalışmaya ilişkin deontolojik tutumlar bağlamında kırılma noktası hem faydacı hem deontolojik tutum açısından 11 yıl ve üstü iş tecrübesidir.

T.C. İBN HALDUN ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJELERİ
SONUÇ RAPORU FORMU

PROJE KAPSAMINDA YAPILAN YAYIMLAR VE TOPLANTILARDA SUNULAN BİLDİRİLER* (Varsa)

Proje sonuçlarını paylaşacağımız 2 farklı yayına ilişkin çalışmalar devam etmektedir. Ancak henüz her hangi bir makale teslimi gerçekleştirilmemiştir.

*Yayın ve görselleri BAP Yönergesi 6. Bölüm Madde-16'ya uygun olarak lütfen BAP Koordinatörlüğü ile e-mail üzerinden paylaşınız.

PROJE, ÇALIŞMA TAKVİMİNE UYGUN YÜRÜTÜLDÜ MÜ? YÜRÜTÜLMEDİYSE GEREKÇELERİ*

Projemiz takvime uygun ilerlemiştir. Veri toplanması, analiz ve sonuçların raporlanması aşamaları planlanandan daha hızlı gerçekleştirilmiştir. Ancak makale yazımı ve teslimi süreçleri biraz uzayacak gibi görünmektedir.

*Proje ek süre talebiniz var ise lütfen BAP Koordinatörlüğüne dilekçe ile belirtiniz.

PROJE SONRASI SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK PLANI*

1. Proje Türk çalışma hayatının uzaktan çalışmanın ahlaki boyutlarına yönelik bir resmini çıkarmıştır. Bu hem yöneticilere hem de bu alanda çalışan akademisyenlere yol gösterecek bir resimdir.
2. Öte yandan makalenin sonuçlarının İngilizce olarak akademik dünya ile paylaşımının da çok yönlü sonuçları olacaktır. Yöntem ve ölçek noktasındaki katkılar dışında, sonuçlar farklı ülkelere ait değerlendirmelerin karşılaştırılmasının yolunu açmaktadır.
3. Son olarak çalışma sonucunda elde edilen, güvenilirlik ve geçerliliği test edilmiş bir faydacı tutum anketinin saygın bir dergide yayımlanması ile birlikte, ölçeğin müteakip araştırmalarda kullanılarak yaygın bir etki ortaya çıkaracağı öngörülmektedir.

*Projenizin etki ve yararının (kariyer gelişimi, kurumsal ve akademik boyutuyla) proje bittikten sonra devamının nasıl sağlanacağını belirtiniz.

PROJE YÖNETİM SÜRECİNDE KARŞILAŞILAN İDARİ/MALİ AKSAKLIKLAR (Varsa)

Her hangi bir aksaklıkla karşılaşılmamıştır.